

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kansallinen Barnahus –työ ja taustalla olevan lain uudistus

Sosiaalineuvos Marjo Malja

HUS:n alueen Barnahus-tilaisuus 10.10.2024

Barnahus kehittäminen & lasten ja nuorten oikeuspsykiatriset / oikeuspsykologiset yksiköt

Kaikilla viidellä YTA-alueella on yliopistollisen sairaalan yhteydessä sijaitseva perusyksikkö, joilla voi olla lisäksi satelliittiyksiköitä alueellaan

Etelä-Suomi

Lounais-Suomi

Länsi- ja Sisä-Suomi

Itä-Suomi

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirastot ovat tehneet sopimukset (vuodesta 2008) kaikkien yksiköiden kanssa **perustoiminnasta**. Sopimuksien mukaiset kulut laskutetaan STM:ltä vuosittain (lain mukaisesti).

Barnahus-kehittämistoimintaan on käytössä valtionavustus vuosille 2019-2025 kaikille viidelle alueelle. STM toimii valtionavustusviranomaisena ja maksaa kehittämisestä alueille.

Visio vuoteen 2026: taustalla oleva laki uudistettu ja Barnahus -malli juurtunut kaikkien asianosaisten tahojen toimintaan. Ei enää uutta erillisrahoitusta kehittämistoimintaan, mutta valtionavustus 3 vuoden siirtomäärärahaa (käyttöaikaa järkevää olla ainakin vielä 2026). Jatkossa kaikki kulut laskutetaan perussopimuksen mukaisesti. Lain uudistuksen myötä kansallinen koordinaatio on sovittu (huomioiden EU-tasolta tulevat velvoitteet / direktiivit ja ISO/IWA).

Lain uudistustyössä pohjataan osana Euroopan neuvoston ja Euroopan unionin yhteishanketta " Ensuring child-friendly justice through the effective operation of the Barnahus Units in Finland " laadittuihin selvityksiin / taustamuistioihin:

Lapsiin kohdistuviin hyväksikäyttöepäilyihin puuttuminen - Selvitys Suomen lainsäädännöstä

- <https://rm.coe.int/barnahus-finland-legal-analysis-report-eng/1680a8b5a5> (englanniksi)
- <https://rm.coe.int/barnahus-finland-legal-analysis-report-fin/1680a8b5c9> (suomeksi)

Hallituksen esityksen taustamuistion muotoon laadittu työ (Jani Hannonen & Inka Lilja 1/2024):

- <https://rm.coe.int/barnahus-finland-legal-amendments-memorandum-fin/1680ae33bb>

Lakiuudistus on käynnistynyt

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Lähtökohtana:

- Uudistetaan lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisestä annettua lakia (1009/2008).
- Tavoitteena on lapsen edun varmistaminen rikosepäilyjen selvittämisessä säätämällä viranomaisyhteistyöstä, selventämällä viranomaisten tiedonsaantioikeuksia ja selkeyttämällä erityispalveluita tuottavien yksiköiden tehtäviä.
  - Julkisen vallan käyttö ja virkavastuu keskeinen lähtökohta (toimitaan virka-apupyynnöillä)
- Päätetään, laajennetaanko lain soveltamisalaa kattamaan kaikki alle 18-vuotiaat lapset, joihin epäillään kohdistuneen seksuaali- tai pahoinpitelyrikos, ja väkivallan todistajiksi joutuneet lapset, kun yksiköiden erityisosaaminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai lapsen edun turvaamiseksi. Nykyisen lain mukaan yksiköiden tehtävänä on epäiltyjen seksuaali- ja pahoinpitelyrikosten kohteeksi joutuneiden lasten tutkimusten tekeminen.

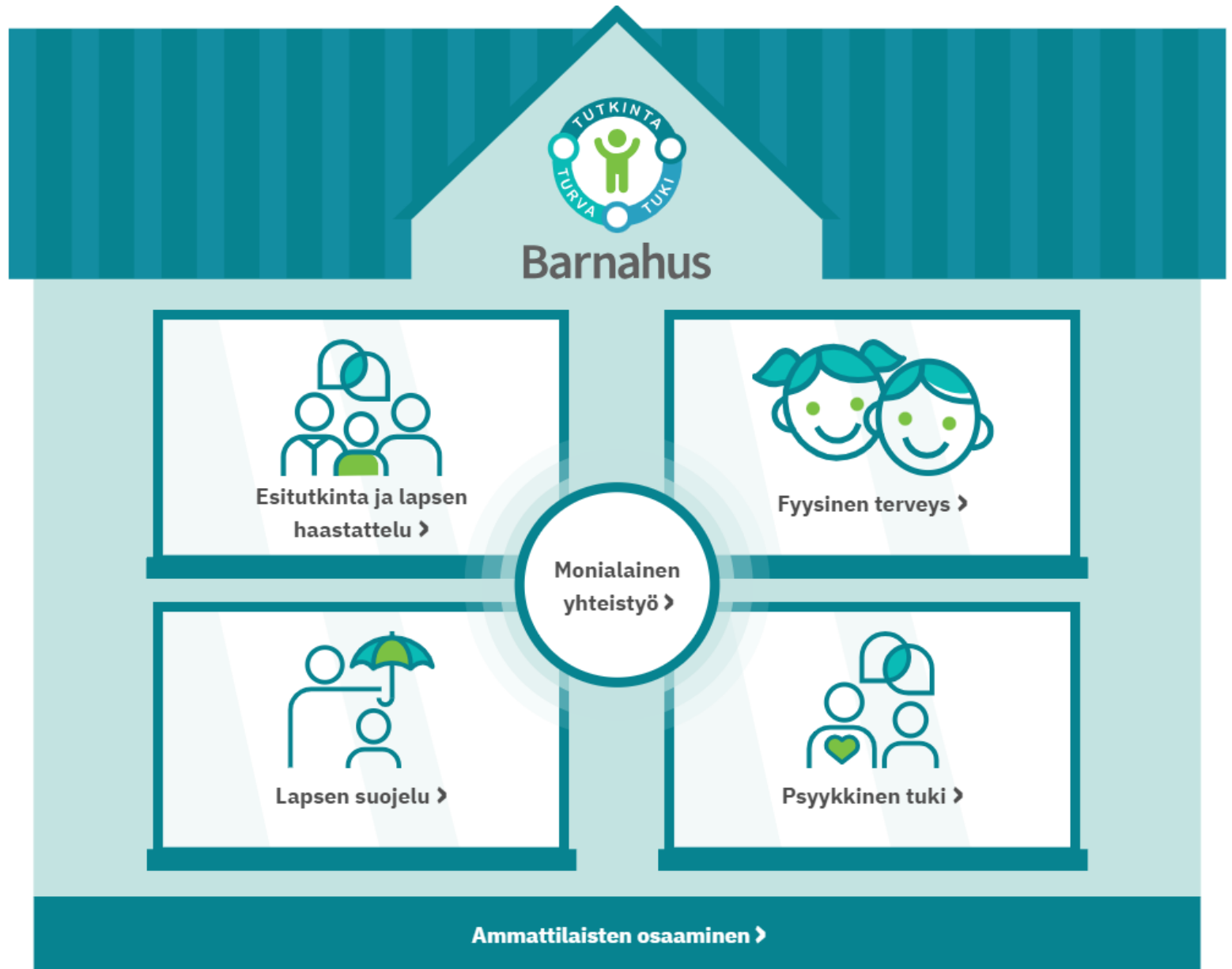
Keskeisiä ehdotettuja (harkittavia) muutoksia ovat mm:

- Lisätään **uutta sääntelyä moniammatillisen asiantuntijaryhmän toiminnasta ja viranomaisten keskinäisistä tiedonsaantioikeuksista moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä.**
- **Yksiköiden tehtäväksi säädettäisiin taustatietojen kerääminen** lapsen olosuhteista moniammatillisen asiantuntijaryhmän toimintaa varten
- **Yksiköiden tiedonsaantioikeudet laajennettaisiin kattamaan ns. LASTA-seulonta**, jossa lapsen ja hänen perheensä olosuhteista kerätään taustatietoja eri viranomaisilta kokonaiskuvan saamiseksi.
- **Yksiköiden tehtäviin säädettäisiin koulutuksen ja konsultoinnin tarjoaminen** ko. tilanteisiin liittyen (kaikki neljä huonetta).
  - Tukemalla lasten kanssa työskenteleviä ammattilaisia tunnistamaan ja toimimaan erilaisissa lapsen kaltoinkohtelun tilanteissa, mahdollistuu entistä paremmin viranomaisyhteistyö ja lasten hyvä kohtaaminen kaltoinkohtelun epäilyn tilanteessa. Vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista.

Hanketyö 2025-2027: Vakiintuminen

- Kun tarkastellaan kaikkia malliin kuuluvia huoneita kysymys kuuluu jokaisen osalta:
  - Mitä tarvitaan, että toiminta on juurtunut ja pysyvää?
  - Mitä se tarkoittaa viiden yksikön osalta?
  - Mitä hyvinvointialueiden?
  - Mitä kansallisesti?

Hyvinvointialueyhteistyössä mm. huomioitavaa:

- Tällä hetkellä lapset eriarvoisessa asemassa palveluiden saatavuuden vuoksi (vrt. lain uudistuksen lähtökohtana lapsen oikeuksien vahvistaminen)
- Tarvitaan toimiva keskusteluyhteys koko YTA-alueella kaikkien hyvinvointialueiden kanssa & koko tarvittavaan lapsiperhepalvelukenttään (huomioiden myös tarvittavat muut tahot, kuten järjestöt alueella)
- ➔ **Mitä kukin tekee tämän eteen? Missä ja miten?**
- ➔ **Yhtenäisemmät toimintakäytännöt**
- Barnahus-verkkokoulujen hyödyntäminen alueellisissa koulutuksissa
- Barnahus.fi –sivuston, verkostokirjeen ja somen hyödyntäminen yhteisen tiedottamisen kanavana
- ➔ **Tehostetaan viestintää, huolehditaan että sisältö uudistuu jatkuvasti**

Kiitos!

Etunimi.sukunimi@gov.fi

Sosiaali- ja
terveysministeriö